

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău (jud. V. Ciumac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Pruteanu, L. Popova, A. Gavrilița)

ÎNCHEIERE

20 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadî

Oleg Sternioală

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Emilian Bandalac, în interesele lui Dragulea Vadim, împotriva deciziei din 16 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare judecată înaintată de Dragulea Vadim împotriva Băncii Naționale a Moldovei privind anularea actului administrativ,

c o n s t a t ă :

La data de 24 august 2015 Dragulea Vadim a depus cerere de chemare în judecată împotriva Băncii Naționale a Moldovei, solicitând anularea Hotărîrii Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 195 din 02.10.2014 „Cu privire la rezultatele controlului tematic efectuat la BC „Moldindconbank” SA în perioada 10 februarie - 20 februarie 2014” ca fiind adoptată cu încălcarea normelor materiale și procedurale.

În motivarea acțiunii s-a menționat faptul că, la 07 iulie 2015 reclamantul a depus o cerere prealabilă în adresa Băncii Naționale a Moldovei, prin care a solicitat revocarea hotărîrii Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 195 din 02.10.2014 cu privire la rezultatele controlului tematic efectuat la BC „Moldindconbank” SA în perioada 10 februarie - 20 februarie 2014. La data de 07 august 2015 Banca Națională a Moldovei a expediat petiționarului răspunsul formulat în baza Hotărîrii nr. 206 a Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei din 06.08.2015, prin care a fost respinsă cererea prealabilă a petiționarului.

A menționat că, răspunsul în cauză a fost primit de avocatul petiționarului la data de 12 august 2015 și rezultînd din prevederile art. 17 alin. (1) lit. a) al Legii contenciosului administrativ, cererea de chemare în judecată a fost depusă în termenul stabilit de lege.

A indicat că, în cererea prealabilă, petiționarul Vadim Dragulea a solicitat revocarea Hotărîrii Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 195 din 02.10.2014 cu privire la rezultatele controlului tematic efectuat la BC „Moldindconbank” SA în perioada 10 februarie - 20 februarie 2014, bazîndu-se pe 2

motive, și anume: aplicarea în adresa BC „Moldindconbank” SA a prescripției de a nu acorda credite persoanelor juridice a căror situație financiară în raport cu condițiile finanțării solicitate nu dă dovadă de credibilitate în ceea ce privește rambursarea creditelor, inclusiv: a) persoanelor juridice care nu desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova și persoanelor juridice care nu au desfășurat activitate economică stabilă pe parcursul a cel puțin 4 semestre anterioare luării deciziei de acordare a creditului solicitat; b) persoanelor juridice la care ponderea mijloacelor proprii către total mijloace împrumutate este mai mică de 10% ce duc în mod direct la imposibilitatea băncii să continue colaborarea cu o mare parte din clienții existenți sau să elibereze credite clienților noi, adică activitatea de creditare a băncii practic va rămâne blocată.

Mai menționează că, partea motivată a hotărârii adoptate de Banca Națională a Moldovei conține enumerarea unor norme legale, care ar fi fost încălcate de Bancă sau persoane cu funcții de răspundere din cadrul băncii, însă fără a fi precizate prin ce acțiuni sau inacțiuni concrete s-a manifestat încălcarea normelor. Respectiv, careva constatări cu privire la acțiunile/inacțiunile concrete ale băncii și/sau organelor de conducere ale acesteia în textul actului administrativ nu se conțin. Mai mult ca atât, nu se poate deduce necesitatea aplicării anume a acestor măsuri de remediere și care ar fi efectul scontat al acestora. Drept răspuns la cererea prealabilă menționată, Consiliul de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei a adoptat Hotărârea nr. 206 din 06.08.2015, prin care a respins cererea prealabilă, din motiv că persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator, iar drepturile și obligațiile fondatorilor nu se identifică cu drepturile și obligațiile persoanei juridice. Prin Hotărârea contestată nu a fost adusă atingere drepturilor de care dispune petiționarul în calitate de acționar al BC „Moldindconbank” SA. În consecință, nu poate fi constatată existența vre-unui drept al petiționarului recunoscut de lege. Totodată, în referința sa, Banca Națională a Moldovei a citat unele fragmente din pct. 80-82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 24 din 15.11.2011, și anume că, acționarii unei companii, inclusiv acționarii majoritari, nu pot pretinde a fi victime ale încălcării drepturilor societății comerciale.

A specificat reclamantul că, invocarea constatărilor expuse în pct. 80-82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 24 din 15.11.2011 nu au relevanță pentru speța dată și nu au forță probatorie pentru circumstanțele speței date, pe motiv că în conținutul Hotărârii menționate, Curtea Constituțională examinează constituționalitatea art. 38 alin. (6) al Legii nr. 550 din 21.07.1995 instituțiilor financiare, care prevede că, prin derogare de la prevederile legislației cu privire la contenciosul administrativ, numai acționarii băncii care dețin în total cel puțin 25 la sută din acțiunile cu drept de vot, deponenții care dețin cel puțin 1/4 din suma depozitelor sau alți creditori care dețin cel puțin 1/4 din valoarea totală a cerințelor (cu excepția depozitelor) pot ataca în instanța de judecată competentă, în decursul a 30 de zile de la data retragerii licenței, decizia de retragere a licenței, indicând motive argumentate numai în temeiul prevederilor alin. (3).

Prin urmare, obiectul examinării asupra căruia s-a expus Curtea Constituțională este retragerea licenței unei bănci comerciale de către o categorie anumită de subiecți, și anume, acționarii băncii care dețin în total cel puțin 25 la sută din acțiunile cu drept de vot, deponenții care dețin cel puțin 1/4 din suma depozitelor sau alți creditori care

dețin cel puțin 1/4 din valoarea totală a cerințelor. Or, în cazul din speță nu este vorba nici de contestarea deciziei Băncii Naționale a Moldovei de retragere a licenței, nici de o categorie anumită de acționari. Respectiv, argumentul reprezentantului Băncii Naționale a Moldovei este pur declarativ și urmează a fi respins.

Consideră reclamantul că, prin Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr. 206 din 06.08.2015 nu s-a dat un răspuns adecvat la cererea prealabilă a petiționarului, iar argumentul Băncii Naționale a Moldovei conform căruia drepturile și obligațiile fondatorilor/acționarilor nu se identifică cu drepturile și obligațiile persoanei juridice este unul neîntemeiat și contrar prevederilor legale.

În opinia sa, prin adoptarea Hotărârii Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 195 din 02.10.2014 i-au fost încălcate drepturile de proprietate, iar reclamantul este îndreptățit să se adreseze în instanță cu o cerere prin care să fie revocată Hotărârea Consiliului de Administrație al BNM nr. 195 din 02.10.2014. Or, art. 12 alin. (1) al Legii nr. 1134 din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni, prevede că, acțiunea este un document, care atestă dreptul proprietarului lui (acționarului) de a participa la conducerea societății, de a primi dividende, precum și o parte din bunurile societății în cazul lichidării acesteia. Astfel, alegerea organelor de conducere a băncii și gestionarea băncii prin intermediul acțiunilor este un drept fundamental al acționarului. Iar conform practicii CtEDO, drepturile rezultate din deținerea valorilor mobiliare sunt asimilate dreptului de proprietate, iar atingerea drepturilor persoanei, conferite prin deținerea acțiunilor aduce atingere dreptului său de proprietate, garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Mai mult ca atât, în jurisprudența sa constantă, CtEDO a dispus că ingerința statului în exercitarea dreptului de proprietate al particularilor poate fi admisă prin prisma unui ordin de interes general, numai dacă se asigură un just echilibru între exigențele interesului general al comunității și imperativul respectării drepturilor individului. În special, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat de orice măsură care privează o persoană de a se bucura de proprietatea sa. Astfel, în Hotărârea SRL „Dacia” contra Moldovei, nr. 3052/04 din 18 martie 2008. § 57, CtEDO examinând speța prin prisma prevederilor art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție a statuat că, o lipsire de proprietate în sensul celei de-a doua regulă poate fi justificată dacă se dovedește că aceasta este, *inter alia*, „în interes public” și „...în condițiile prevăzute de lege”. Mai mult, orice ingerință în dreptul de proprietate trebuie, de asemenea, să corespundă cerinței de proporționalitate. După cum Curtea a declarat, în mod repetat, trebuie de asigurat un echilibru just între cerințele interesului general al comunității și cerințele protecției drepturilor fundamentale ale persoanei, găsirea unui astfel de echilibru just fiind inerentă întregii Convenții. În continuare, Curtea reamintește că echilibrul necesar nu va fi atins dacă persoana în cauză poartă o povară individuală și excesivă.

Aplicând principiile date asupra dispoziției Hotărârii Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.195 din 02.10.2014 rezultă expres că, prin aplicarea restricțiilor asupra dreptului de a dispune și a se bucura de proprietatea lui Dragulea Vadim, prin neexplicarea necesității aplicării acestor restricții, prin lipsa oricăror referințe la acțiunile/inacțiunile persoanelor care s-ar face vinovate de consecințele respective, se impune concluzia că BNM nu a respectat un raport de proporționalitate

între mijloacele folosite - aplicarea restricțiilor și scopul acestor restricții, care duc inevitabil la atingerea intereselor BC „Moldindconbank” SA și a acționarilor săi.

De asemenea, a menționat că, Banca Națională a Moldovei a omis să asigure un echilibru just între cerințele interesului general al comunității și cerințele protecției drepturilor fundamentale ale persoanei, iar ca consecință Dragulea Vadim este constrâns să suporte o povară individuală și excesivă, contrar garanțiilor oferite de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană.

Solicită Dragulea Vadim anularea Hotărârii Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 195 din 02.10.2014 „Cu privire la rezultatele controlului tematic efectuat la BC „Moldindconbank” SA în perioada 10 februarie - 20 februarie 2014” ca fiind adoptată cu încălcarea normelor materiale și procedurale.

Prin hotărârea din 19 octombrie 2015 a judecătorei Rîșcani mun. Chișinău s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Dragulea Vadim și s-a anulat hotărârea Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 195 din 02.10.2014 „Cu privire la rezultatele controlului tematic efectuat la BC „Moldindconbank” SA în perioada 10 februarie - 20 februarie 2014” ca fiind ilegală.

Prin decizia din 16 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei; s-a casat integral hotărârea din 19 octombrie 2015 a judecătorei Rîșcani mun. Chișinău și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a respins, ca fiind nefondată, cererea de chemare în judecată depusă de Dragulea Vadim împotriva Băncii Naționale a Moldovei privind anularea Hotărârii Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 195 din 02.10.2014 „Cu privire la rezultatele controlului tematic efectuat la BC „Moldindconbank” SA în perioada 10 februarie - 20 februarie 2014”.

La data de 27 mai 2016 avocatul Emilian Bandalac, în interesele lui Dragulea Vadim, a declarat recurs împotriva deciziei din 16 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel, la examinarea pricinii, nu a aplicat legea care trebuia a fi aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat decizia la data de 16 martie 2016, iar recursul a fost declarat la data de 27 mai 2016.

Materialele pricinii atestă că decizia contestată a fost expediată în adresa părților la data de 23.05.2016, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat de către avocatul Emilian Bandalac, în interesele lui Dragulea Vadim, la data de 27 mai 2016, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către avocatul Emilian Bandalac, în interesele lui Dragulea Vadim, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către avocatul Emilian Bandalac, în interesele lui Dragulea Vadim, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul acestora la soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebaït și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de către avocatul Emilian Bandalac, în interesele lui Dragulea Vadim ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se recunoaște inadmisibil recursul declarat de către avocatul Emilian Bandalac, în interesele lui Dragulea Vadim, împotriva deciziei din 16 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadî

Oleg Sternioală